

NASZA EURO PROW INCJA

4/2024
ISSN 2083-4063

autor: Jerzy Orchowski

Kościół pw. Najświętszej Maryi Panny i Św. Mikołaja w Ładzie nad Wartą

SAMORZĄD
WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

Instytucja Zarządzająca PROW 2014–2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Publikacja opracowana przez Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu. Operacja współfinansowana jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.

SPIS TREŚCI

Słowo wstępne	3
Wielkopolska Wieś Europejska.....	4-7
Promowali turystykę wiejską i kulinaria	8
Ruszają nabory wniosków z PS WPR 2023-2027.....	9
Mapa Wielkopolski lokalnych grup działania	10-11
Dziedzictwo historyczne na obszarach wiejskich.....	12-13
Kącik kulinarny	14
Kącik fotograficzny	15

Krzysztof Grabowski
Wicemarszałek Województwa Wielkopolskiego

Szanowni Państwo,

Oddajemy w Państwa ręce ostatnie w 2024 roku wydanie biuletynu „Nasza euroPROWincja”, mając w pamięci wiele ważnych spotkań i wydarzeń, które udało się w tym roku zrealizować. Rok 2024 upłynął w atmosferze świętowania 20-lecia przystąpienia naszego kraju do Wspólnoty Europejskiej. Ten ważny moment stał się okazją do podsumowania tego, co udało się zrobić dla wielkopolskiej wsi przy wsparciu Unii Europejskiej na przestrzeni ostatnich dwóch dekad. W każdym z 31 powiatów województwa wielkopolskiego zorganizowaliśmy fora pt. „Wielkopolska Wieś Europejska”. Podsumowanie spotkań znajdziecie Państwo w tym wydaniu publikacji.

W listopadzie 2024 roku rozpoczynają się nabory wniosków dla przyszłych beneficjentów Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027. W naszym regionie funkcjonuje 30 lokalnych grup działania, które ogłaszają nabory na różne przedsięwzięcia, wynikające z realizacji lokalnej strategii rozwoju. Aby ułatwić ubieganie się o środki

zamieszczamy dla Państwa mapę województwa z podziałem na obszar działania poszczególnych LGD.

Dziedzictwo kulinarne naszego regionu po raz kolejny zostało wyeksponowane, tym razem podczas targów Tour Salon w Poznaniu, podczas których nasze województwo reprezentowały dwie lokalne grupy działania i zaproszeni przez nie do współpracy wystawcy. 7 grudnia zapraszam z kolei do Brudzewa na Jarmark Bożonarodzeniowy, podczas którego nastąpi rozstrzygnięcie konkursu „Wielkopolskie Smaki Wigilijne”, zorganizowanego przez samorząd naszego województwa przy wsparciu z funduszy Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich.

Listopad i grudzień to co roku czas, kiedy nasze myśli są blisko tych, którzy oddali życie za naszą wolność. Z tego względu warto zapoznać się z tekstem o projektach, służących zachowaniu pamięci o wielkopolskich bohaterach, które udało się zrealizować przy wsparciu z PROW 2014-2020.

Życzę Państwu przyjemnej lektury.

Wydawca:

Samorząd Województwa Wielkopolskiego
Al. Niepodległości 34
61-714 Poznań

Tekst i opracowanie:

Jednostka Regionalna Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich
Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich
Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego
al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań
tel. 61 626 60 00
e-mail: ksow@umww.pl
www.wielkopolskie.ksow.pl, www.dprow.umww.pl

Opracowanie graficzne:

EGD Design
Andrzej Tokarski
www.grafikadlafirm.pl

Druk:

Firma Poligraficzno
-Introligatorska
"Udziałowiec" Sp. z o.o.

Wielkopolska Wieś Europejska

W drugiej połowie 2024 roku, w każdym z 31 powiatów województwa wielkopolskiego z inicjatywy wicemarszałka Krzysztofa Grabowskiego, zorganizowane zostały fora podsumowujące 20 lat wielkopolskiej wsi w Unii Europejskiej. Spotkania były okazją do zaprezentowania szeregu przedsięwzięć zrealizowanych przy współfinansowaniu z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich. Łączna kwota pomocy udzielonej beneficjentom dwóch Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich (realizowanych w latach 2007-2013 oraz 2014-2020) przekracza 2 miliardy złotych.

Fot. E. Jarecka.

Forum w Cieninie Zabornym w gminie Słupca.

Fora zorganizowane przez Wielkopolskie Samorządowe Centrum Rozwoju Wsi w Sielinku odbyły się pod hasłem „Wielkopolska Wieś Europejska”. Do udziału w spotkaniach zaproszeni zostali beneficjenci PROW oraz społeczności korzystające z efektów dofinansowanych przedsięwzięć, w tym samorządowcy, przedstawiciele lokalnych grup działania, sołtysi, członkinie KGW, członkowie organizacji pozarządowych oraz lokalni przedsiębiorcy.

- 20-letnie członkostwo Polski w Unii Europejskiej przyniosło szereg zmian, mających realny wpływ na poprawę warunków naszego życia poprzez zwiększenie bezpieczeństwa i dostępu do podstawowej infrastruktury publicznej, a także rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich. Cykl spotkań „Wielkopolska Wieś Europejska” to okazja do zaprezentowania osiągnięć jakimi może poszczycić się nasz region. Wielkopolanie mogą z dumą patrzeć na to, czego udało się dokonać dzięki funduszom unijnym. Mówimy tutaj o tysiącach zrealizowanych projektów o znaczeniu infrastrukturalnym, gospodarczym i kulturalnym. Spotkania odbywające się w każdym powiecie województwa służą również zainspirowaniu uczestników do realizacji nowych inicjatyw – mówi wicemarszałek województwa Krzysztof Grabowski.

W spotkaniach inauguracyjnych, które odbyły się w lipcu 2024 roku w Rychwale i Liskowie uczestniczył poseł do Parlamentu Europejskiego Krzysztof Hetman.

- Fundusze Europejskie wzmocniły pozycję Polski, nie tylko w zakresie inwestycji. Znaczny postęp odnotowało polskie rolnictwo. Często nie zauważa się też wpływu UE na tzw. powrót do korzeni, czyli promowanie kultury ludowej, tradycji poszczególnych państw członkowskich, wzmocnienie KGW itp. W ostatnim czasie dużo uwagi poświęca się sprawom bezpieczeństwa. We wrześniu 2024 roku powołaliśmy zespół pod kierownictwem Pana Marszałka Grabowskiego ds. wsparcia europarlamentarzystów w tworzeniu nowego budżetu, który będzie obowiązywał po 2027 roku. Chodzi o to, aby umożliwić przepływ informacji, w obie strony tzn.; od społeczeństwa do eurodeputowanych i odwrotnie – podkreśla europoseł Krzysztof Hetman.

Podczas forów omówione zostały najważniejsze efekty wdrażania PROW 2007-2013 oraz PROW 2014-2020 w każdym z 31 powiatów województwa wielkopolskiego. Zaprezentowano dane statystyczne, podsumowujące wartość środków przekazanych z funduszy unijnych beneficjentom w danym

Fot. A. Kapuściński.

Forum Wielkopolska Wieś Europejska w Liskowie. Na zdjęciu w pierwszym rzędzie od lewej: Krzysztof Grabowski – Wicemarszałek Województwa Wielkopolskiego, Maria Krawiec – wójt gminy Lisków, Krzysztof Hetman – poseł do Parlamentu Europejskiego, Anna Augustyniak – Zastępca Prezydenta Miasta Lublin, Izabela Mroczek – dyrektor Departamentu PROW Urzędu Marszałkowskiego w Poznaniu, Sebastian Ławniczak – dyrektor Wielkopolskiego Samorządowego Centrum Rozwoju Wsi w Sielinku.

powiecie, ale uczestnicy spotkań mieli również możliwość zapoznania się z przykładami najciekawszych projektów sfinansowanych z tych środków.

- Doświadczenia płynące z realizacji dwóch, pełnych perspektyw finansowych budżetu unijnego, pozwalają stwierdzić, że wielkopolska wieś bardzo mocno skorzystała na przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej. Świadczy o tym zarówno kwoty wsparcia udzielonego beneficjentom PROW, ale również opinie, które od nich otrzymujemy potwierdzające jak ważna była i jest pomoc finansowa z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich – mówi Izabela Mroczek, Dyrektor Departamentu PROW UMWW.

W pomoc w przygotowanie spotkań zaangażowane zostały wszystkie lokalne grupy działania, funkcjonujące w województwie wielkopolskim, których przedstawiciele podzielili się wiedzą i doświadczeniami płynącymi z wdrażania tysięcy unijnych projektów. Warto odnieść się do kilku przykładów zaprezentowanych w trakcie forów, które pokazują jak różnorodne przedsięwzięcia udało się zrealizować w naszym regionie.

Beneficjentem Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, zarówno w latach 2007-2013, jak i w latach 2014-2020, jest Stowarzyszenie Rozwoju i Współpracy Wsi Moszczanka i Skrzebowa. Historia powstania tej organizacji pozarządowej, działającej na terenie gminy Raszków w powiecie ostrowskim, sięga 2005 roku. Stowarzyszenie skupia przedstawicieli wszystkich organizacji społecznych, działających na terenie dwóch wsi – Moszczanki i Skrzebowej, a więc rad sołeckich, kółek rolniczych, parafii, KGW, OSP oraz LZS. Zadaniem tej organizacji jest wspólne działanie na rzecz rozwoju wsi i realizacji wspólnych przedsięwzięć. Obie miejscowości od zawsze współdziałają, bowiem sąsiadują ze sobą i posiadają wspólne obiekty uży-

teczności publicznej (dom strażaka, kościół, cmentarz i inne). Stowarzyszenie zrealizowało łącznie aż 11 projektów dofinansowanych z PROW na łączną kwotę około 170 000 złotych.

- Dzięki środkom unijnym mamy możliwość promować i utrwalać lokalne tradycje i obrzędy, wspierać folklor. Stawiamy przede wszystkim na edukację młodzieży i dzieci, ale nie zapominamy również o seniorach. Tematyka zrealizowanych przedsięwzięć skupiała się na naszym dziedzictwie kulturowym, na tańcu ludowym, śpiewie, muzyce instrumentalnej. Udało nam się zakupić tradycyjne instrumenty ludowe: dudy wielkopolskie, sierszanki i basy kaliskie, na których uczymy grać młodych, lokalnych artystów. Pozyskaliśmy również kilkadziesiąt strojów ludowych, charakterystycznych dla różnych zakątków naszego kraju. Zorganizowaliśmy imprezy kulturalne, warsztaty i wyjazdy studyjne,

Fot. P. Grzelak.

W forum w Wysocku Wielkim w gminie Ostrów Wielkopolski uczestniczył Krzysztof Hetman – Poseł do Parlamentu Europejskiego

REALIZACJA PROW

Fot. M. Płaczek

Uczestnicy forum w Grodzisku Wielkopolskim.

wydaliśmy folder ukazujący działalność Zespołu Tańca Ludowego „Swojacy” – wyjaśnia prezes stowarzyszenia Karol Marszał.

Wsparcie w ramach inicjatywy LEADER umożliwiło sfinansowanie szeregu inwestycji w ogólnodostępną i niekomercyjną infrastrukturę turystyczną, ale również wpłynęło na poprawę dostępności i jakości oferty firm prywatnych, świadczących usługi rekreacyjno-turystyczne.

W Wielkopolsce można aktywnie spędzić czas, korzystając z dobrodziejstw sportów wodnych. „Turystyka wodna w Dolinie Noteci” to przedsięwzięcie zrealizowane przez Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe „TOP” Piotra Repczyńskiego, prowadzące działalność w Ujściu w powiecie pilskim. Celem projektu był rozwój dotychczasowej działal-

ności gospodarczej poprzez zwiększenie oferty dostępnych usług wynajmu sprzętu wodnego. Firma umożliwia zainteresowanym spływy kajakowe rzekami: Gwdą, Notecią, Piławą, Rurycą, Drawą, Dobrzycą oraz Płynicą. Dzięki funduszom unijnym miłośnicy wypoczynku na wodzie mogą wynająć również łódź solarną, napędzaną elektrycznie z zasilaniem z paneli fotowoltaicznych, dwie łodzie napędzane wiosłami, tzw. „pychówki” oraz dwa rowery wodne.

- Zapraszam do podróżowania łodziami po wielkopolskich szlakach wodnych. Urokliwe tereny, bliskość przyrody oraz aktywnie spędzony czas na świeżym powietrzu będą Wam towarzyszyć przez całą drogę. Sprzęt można wypożyczyć w przystani Binduga Keja 105 w Ujściu, która nawiązując do nazwy znajduje się na 105 kilometrze Noteci – poleca Piotr Repczyński.

Fot. M. Chwiałkowski

Forum w Kaczorach w powiecie pilskim. Na zdjęciu od lewej: Michał Jędrzejak – pełniący obowiązki wójta gminy Białosłowie, Jan Mrotek – Prezes Zarządu LGD Krajna nad Notecią, Brunon Wolski – burmistrz MiG Kaczory, Krzysztof Grabowski – Wicemarszałek Województwa Wielkopolskiego, Stefan Kowal – wicestarosta pilski oraz Artur Kłysz – burmistrz gminy Wysoka.

Fot. L. Rajewicz.

Forum w Bobrownikach w powiecie ostrzeszowskim.

Znacząca część funduszy unijnych w ramach wdrażania inicjatywy LEADER w okresie 2014-2020 skierowana została na rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich. Wsparciem objęto szerokie spektrum branż działalności usługowej. Powstały nowe salony fryzjerskie i kosmetyczne, gabinety fizjoterapeutyczne, warsztaty samochodowe, firmy świadczące usługi budowlane, przedsiębiorstwa produkujące meble na wymiar, firmy działające w branży eventowej, agencje marketingowe, szkoły językowe, cukiernie i wiele innych lokalnych działalności gospodarczych. Podczas forum Wielkopolska Wieś Europejska, które odbyło się w październiku 2024 r. w Piekarach w powiecie gnieźnieńskim zaprezentowane zostały przykłady firm zajmujących się zagospodarowaniem zieleni, które otrzymały dofinansowanie z PROW 2014-2020. Tomasz Hernacki, prowadzący firmę pod nazwą Gardenia oraz prezes

zarządu spółki Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe Fraxinus z Jankowa Dolnego w gminie Gniezno, opowiedział jak otrzymane wsparcie ze środków europejskich wpłynęło na rozszerzenie i udoskonalenie usług świadczonych na rynku lokalnym.

- Świadczymy kompleksowe usługi z zakresu zagospodarowywania i pielęgnacji terenów zielonych. Naszą ofertę kierujemy głównie do firm, urzędów oraz inwestorów prywatnych – zajmujemy się projektowaniem, realizacją oraz opieką nad otoczeniem obiektów handlowych, budynków biurowych, czy parków. Fundusze pozyskane z PROW 2014-2020 pozwoliły na zainwestowanie w nowoczesny park maszynowy i zatrudnienie nowych pracowników – informuje Tomasz Hernacki.

Źródło: Archiwum beneficjenta.

Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe "TOP" Piotra Repczyńskiego rozszerzyło swoją działalność dzięki dotacji z PROW 2014-2020. Firma oferuje możliwość wypożyczenia sprzętów wodnych. Zdjęcie przedstawia uczestników spływu kajakowego dla podopiecznych Warsztatu Terapii Zajęciowej przy Parafii p.w. św. Mikołaja w Ujściu.

Promowali turystykę wiejską i kulinaria

W dniach 4-6 października 2024 r. na terenie Międzynarodowych Targów Poznańskich odbyła się kolejna edycja Targów Regionów i Produktów Turystycznych Tour Salon. Wielkopolskie stoisko powstało w ramach operacji dofinansowanej ze środków Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich. Tym razem Samorząd Województwa Wielkopolskiego zaprosił do współpracy dwie lokalne grupy działania: Stowarzyszenie Puszcza Notecka oraz Stowarzyszenie „Solidarni w Partnerstwie”.

Stoisko Województwa Wielkopolskiego cieszyło się dużym zainteresowaniem odwiedzających.

Jedną z bardziej znanych w naszym kraju imprez targowych są organizowane od 35 lat targi Tour Salon. Wydarzenie skupia przedstawicieli świata turystyki, a w szczególności: narodowe i regionalne organizacje turystyczne, przedstawicieli turystyki biznesowej, biura podróży i touroperatorów, polskie i zagraniczne regiony, branżę hotelarską, przewoźników, portale internetowe oraz wydawnictwa branżowe.

- Obecność Województwa Wielkopolskiego na targach Tour Salon to doskonała okazja do zaprezentowania uroków obszarów wiejskich naszego regionu. Osoby odwiedzające targi, szukają atrakcyjnej oferty turystycznej, chcą znaleźć nowe kierunki podróży, zarówno wakacyjnych jak i weekendowych. W 2024 roku we współpracy z LGD polecałismy wypoczynek na wielkopolskiej wsi – mówi wicemarszałek Krzysztof Grabowski.

Uczestnicy targów przy stoisku zorganizowanym przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego mogli zapoznać się z ofertą turystyczną na obszarze funkcjonowania Stowarzyszenia Puszcza Notecka (gminy Międzychód, Kwilcz, Sieraków, Chrzypsko Wielkie, Ostroróg, Wronki i Obrzycko), a także Stowarzyszenia „Solidarni w Partnerstwie” (gminy Golina, Grodziec, Rychwał, Rzgów, Stare Miasto i Tuliszków). Temat promocji turystyki wiejskiej nierozdzielnie wiąże się z dziedzictwem kulinarnym regionu. Coraz popularniejsze staje się bowiem podróżowanie w celu degustowania roz-

maitych potraw. Wielkopolska kuchnia ma w tym względzie wiele do zaoferowania. Uczestnicy targów mogli przekonać się o tym, próbując krówek golińskich, przetworów owocowych z Gospodarstwa Sadowniczego „Owocowy Raj” w Modle Królewskiej (gmina Stare Miasto), czy serów zagrodowych (m.in. dojrzewających typu holenderskiego i szwajcarskiego, fromage) z Serowni Kuchary (gmina Rychwał). Uroki i smaki Puszczy Noteckiej zaprezentowała z kolei Restauracja Olandia z Prusimia w gminie Kwilcz.

Stoisko Województwa Wielkopolskiego zachęcało do odwiedzenia również ze względu na ciekawą ofertę warsztatów, przygotowaną przez osoby obsługujące ekspozycję. Damian Ciesielski, reprezentujący Dom Kultury w Golinie przygotował warsztaty plecionkarskie. Pod jego okiem goście targowi, krok po kroku, uczyli się tworzyć wiklinowe koszyki. Dzięki zaangażowaniu pracowników Urzędu Gminy w Kwilczu, a także Kwileckiego Centrum Kultury i Edukacji oraz Biblioteki Publicznej w Kwilczu miłośnicy rękodziela mogli stworzyć personalizowane słóiczki do malinowej konfitury smażonej na stoisku przez szefa kuchni restauracji Olandia Pawła Ludka. Wroniecki Ośrodek Kultury zorganizował z kolei warsztaty pod hasłem „Niech Was wrzosa do Wroniek przywiodą”. Zajęcia artystyczne były okazją nie tylko do zdobycia nowych umiejętności, ale również do spędzenia czasu w twórczej i przyjaznej atmosferze.

Ruszają nabory wniosków z PS WPR 2023-2027

Od pierwszej połowy 2025 roku można będzie wnioskować za pośrednictwem lokalnych grup działania o fundusze przewidziane na realizację projektów w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027. Proces naborów i oceny wniosków przebiegać będzie wyłącznie w systemie teleinformatycznym.

Przypomnijmy, że na początku 2024 roku 30 lokalnych grup działania, mających swoje siedziby w województwie wielkopolskim podpisało z Samorządem Województwa Wielkopolskiego umowy ramowe na nowych okres programowania. Dzięki temu, LGD otrzymały fundusze z trzech źródeł na realizację strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność. Pierwsze nabory dla beneficjentów w ramach funduszu rolnego w naszym województwie zaplanowano na 2025 rok.

- Nowy okres programowania przynosi dwie zasadnicze zmiany dla potencjalnych beneficjentów, ubiegających się o pomoc za pośrednictwem lokalnych grup działania. Po pierwsze mają oni szerszy wybór inicjatyw, na które można pozyskać środki. Do dyspozycji są bowiem aż trzy fundusze: rolny, rozwoju regionalnego i społeczny. Poza tym cały proces obsługi wniosków przebiegać będzie w systemie teleinformatycznym. W ramach funduszu rolnego wnioskodawcy skorzystają z Platformy Usług Elektronicznych ARiMR a proces oceny wniosków prowadzony będzie w Centralnym Systemie Obsługi Beneficjentów przygotowanym przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa – wyjaśnia Krzysztof Grabowski, Wicemarszałek Województwa Wielkopolskiego.

Informatyzacja procesu składania i obsługi wniosków, ma przede wszystkim usprawnić dystrybucję środków, ułatwić i przyspieszyć procedury związane z rozstrzygnięciem naborów wniosków. Odejście od formy papierowej to również ważny krok w kierunku ochrony środowiska.

W przypadku interwencji LEADER o wsparcie finansowe w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 mogą ubiegać się osoby fizyczne (również te wykonujące działalność gospodarczą), osoby prawne (organizacje pozarządowe, jednostki sektora finansów publicznych, mikro- i małe przedsiębiorstwa lub lokalne grupy działania jako beneficjenci projektów grantowych lub operacji własnych). Grupę potencjalnych beneficjentów uzupełniają jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym ustawa przyznaje zdolność prawną (np. spółka jawna). Pomoc przyznawana będzie w dwóch formach: zryczałtowanej dotacji lub refundacji poniesionych kosztów kwalifikowalnych. Pierwszy rodzaj pomocy przysługuje w przypadku podejmowania pozarolniczej działalności gospodarczej przez osoby fizyczne, tworzenia gospodarstw agroturystycznych, zagród edukacyjnych oraz gospodarstw opiekuńczych, a także operacji dotyczących tworzenia krótkich łańcuchów żywności-

wych oraz przygotowania projektów partnerskich. Wszystkie pozostałe rodzaje przedsięwzięć rozliczane będą w formie refundacji środków.

W porównaniu z Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, fundusze przyznawane z Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 jeszcze silniej ukierunkowane będą na wsparcie konkretnych tematów i branż. W przypadku wsparcia dla przedsiębiorców zaakcentowane zostały kwestie rozwoju biogospodarki i zielonej gospodarki. Rozwój pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych to nowy i istotny kierunek wsparcia oferowanego w ramach inicjatywy LEADER w okresie 2023-2027. Obejmuje on tworzenie lub rozwijanie gospodarstw agroturystycznych, zagród edukacyjnych i gospodarstw opiekuńczych. Kolejny zakres wsparcia dotyczy rozwoju współpracy poprzez tworzenie lub rozwijanie krótkich łańcuchów żywnościowych. Dofinansowanie w ramach wdrażania strategii rozwoju lokalnego można pozyskać również na inicjatywy służące poprawie lokalnych społeczności do usług, przygotowanie koncepcji inteligentnej wsi, czy zadania przyczyniające się do poprawy dostępu do małej infrastruktury publicznej.

Wdrażanie strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w ramach PS WPR 2023-2027

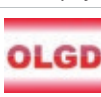
Zakres pomocy	Forma przyznania środków	Limit na jedną operację
Podejmowanie działalności gospodarczej	Ryczałt	150.000 zł
Tworzenie gospodarstw agroturystycznych, zagród edukacyjnych oraz gospodarstw opiekuńczych	Ryczałt	150.000 zł
Tworzenie krótkich łańcuchów dostaw żywności	Ryczałt	350.000 zł
Przygotowanie projektów partnerskich krajowych	Ryczałt	50.000 zł
Przygotowanie projektów partnerskich międzynarodowych	Ryczałt	150.000 zł
Pozostałe rodzaje operacji	Refundacja	500.000 zł

MAPA LOKALNYCH GRUP DZIAŁANIA W WOJEWÓDZTWIE

1. KRAJNA ZŁOTOWSKA Stowarzyszenie LGD Krajna Złotowska Aleja Piasta 32, 77-400 Złotów Telefon: (67) 263 33 98, E-mail: biuro@krajnazlotowska.pl	2. KRAJNA NAD NOTECIĄ Lokalna Grupa Działania Lokalna Grupa Działania Krajna nad Notecią Pobórka Wielka 25, 89-340 Białosłowie Telefon: 666 9597 513, E-mail: biuro@lgdkrajna.pl	3. Czarńkowsko-Trzcianecka Lokalna Grupa Działania ul. Kościuszki 88/37, 64-700 Czarńków, Telefon: (67) 344 16 53, E-mail: biuro@czarnkowsko-trzcianecka-lgd.pl
--	---	---

WIELKOPOLSKIM W PERSPEKTYWIE 2023-2027

4.		13.		22.	
	Stowarzyszenie „Dolina Noteci” ul. Sienkiewicza 2, 64-800 Chodzież Telefon: 693 933 246, E-mail: biuro@dolinanoteci.com.pl		Lokalna Grupa Działania – „Z Nami Warto” ul. Generała Sikorskiego 38, 62-300 Września Telefon: (61) 438 50 18, E-mail: info@znamiwarto.pl		Stowarzyszenie „Lokalna Grupa Działania Gościnną Wielkopolską” ul. Powstańców Wlkp. 43, 63-830 Pępowo Telefon: (63) 573 63 00, E-mail: biuro@wielkopolskagoscinna.pl
5.		14.		23.	
	Stowarzyszenie „Dolina Węlny” ul. Wachowiaka 9, 64-100 Wągrowiec Telefon: 508 568 051, E-mail: biuro_dolinalw@o2.pl		Stowarzyszenie „Unia Nadwarciańska” ul. Plac Szkolny 16a, 62-400 Słupca Telefon: (63) 241 00 73, E-mail: biuro@unianadwarcianska.pl		Stowarzyszenie „Wielkopolska z Wyobraźnią” ul. Klasztorna 29, 63-720 Koźmin Wielkopolski Telefon: 782 386 222, E-mail: stow@wielkopolskazwyobraznia.pl
6.		15.		24.	
	Stowarzyszenie „Puszcza Notecka” ul. Dworcowa 18, 64-400 Międzybóże Telefon: 506 087 607, E-mail: biuro@puszczanotecka.org		„Między Ludźmi i Jeziorami” ul. Plac Wolności 2, 62-530 Kazimierz Biskupi Telefon: (63) 240 26 03, E-mail: leader@ludzicieziora.pl		Stowarzyszenie „Wspólnie dla Przyszłości” Czermin 47, 63-304 Czermin Telefon: (62) 74 16 891, E-mail: swdp@pleszew.pl
7.		16.		25.	
	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Kraina Trzech Rzek ul. M.J. Piłsudskiego 76, pok. 30, 64-600 Oborniki Telefon: 535 978 545, E-mail: biuro@kraina3rzek.pl		Stowarzyszenie „Wielkopolska Wschodnia” ul. Kurpińskiego 6, 62-511 Kramsk Telefon: (63) 245 18 58, E-mail: wielkopolska.wschodnia@wp.pl		Stowarzyszenie „LGD 7 - Kraina Nocy i Dni” ul. Kościelna 2, 62-860 Opatówek Telefon: 609 860 000, E-mail: lgd7@wp.pl
8.		17.		26.	
	Lokalna Grupa Działania „Trakt Piastów” Lubowo 1, 62-260 Lubowo Telefon: (61) 427 59 50, E-mail: biuro@lgdtraktpiastow.pl		Stowarzyszenie „Solna Dolina” ul. Kościelna 5/15, 62-650 Kłodawa Telefon: 603 994 142, E-mail: solnadolina@wp.pl		Stowarzyszenie LGD „Okno Południowej Wielkopolski” ul. Zdunowska 12, 63-700 Krotoszyn Telefon: 530 709 099, E-mail: lgd.opw@gmail.com
9.		18.		27.	
	Stowarzyszenie LGD Dolina Samy ul. Szamotulska 7, 62-090 Cerekwica Telefon: 690 434 424, E-mail: biuro@dolinasamy.pl		Stowarzyszenie Ziemi Grodzkiej Leader ul. Powstańców Chocieszyńskich 23 F, 62-065 Grodzisk Wielkopolski, Telefon: (61) 227 12 16, E-mail: m.salomon@szgleader.pl		Stowarzyszenie Długosz Królewski ul. 1000-lecia 10, 62-874 Brzeziny Telefon: (62) 769 82 22, E-mail: biuro@dlugoszkrolewski.org.pl
10.		19.		28.	
	Lokalna Grupa Działania KOLD Rynek 33/1, 64-310 Łwówek Telefon: (61) 44 24 160, E-mail: biuro@kold.pl		Stowarzyszenie „Solidarni w Partnerstwie” ul. Główna 3, 62-571 Stare Miasto Telefon: 665 550 131, E-mail: lgd@stare-miasto.pl		Stowarzyszenie LGD Wielkopolskie Partnerstwo Dla Doliny Baryczy ul. PTR 1, 63-421 Przygodzice Telefon: 501 611 923, 509 203 385, E-mail: wielkopolska@nasza.barycz.pl
11.		20.		29.	
	Stowarzyszenie – Lokalna Grupa Działania „Źródło” ul. Ratuszowa 1, 64-320 Buk Telefon: (61) 888 44 56, E-mail: lgdźrodlo@o2.pl		Turkowska Unia Rozwoju - T.U.R. Krwony 32, 62-720 Brudzew Telefon: 63 289 36 57, E-mail: biuro@lgd-tur.org.pl		Stowarzyszenie Ostrzeszowska Lokalna Grupa Działania ul. Przemysłowa 27 (pokój 20), 63-500 Ostrzeszów Telefon: (62) 586 03 20, E-mail: olgd@olgd.org.pl
12.		21.		30.	
	Stowarzyszenie Lider Zielonej Wielkopolski ul. Libelta 2 (parter), 63-000 Środa Wlkp. Telefon: 731 911 666, E-mail: biuro@liderzielonejwielkopolski.pl		Wielkopolska Lokalna Grupa Działania Kraina Lasów i Jezior Plac Kościuszki 4 lok. 229, 64-100 Leszno Telefon: (65) 529 61 03, E-mail: biuro@wlgd.org.pl		Stowarzyszenie Wrota Wielkopolski ul. Jana Pawła II 2, 63-604 Baranów Telefon: 737 486 540, E-mail: biuro@wrota.info.pl

Gminy Zbąszyń i Siedlec należą do Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Regionu Kozła, której siedziba mieści się w miejscowości Kargowa na terenie województwa lubuskiego.

Dziedzictwo historyczne na obszarach wiejskich

Fundusze z PROW 2014-2020 umożliwiły sfinansowanie wielu przedsięwzięć przyczyniających się do podtrzymania pamięci o bohaterach minionych epok oraz do zwiększenia świadomości mieszkańców o lokalnej spuściźnie historycznej. Dzięki środkom z Unii Europejskiej w regionie powstały izby pamięci i inne miejsca, upamiętniające ważne dla społeczności lokalnych wydarzenia.

Źródło: w.grodzisk.wikip.pl

Uroczyste otwarcie miejsca pamięci w Młyniewie w gminie Grodzisk Wielkopolski.

Mobilna Izba Pamięci Ziemi Wieleńskiej to projekt zrealizowany na terenie powiatu czarnkowsko-trzcianeckiego w gminie Wieleń przez Stowarzyszenie Ziemi Wieleńskiej. Kwota uzyskanego wsparcia z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich wyniosła 38 523 złote. W ramach projektu zakupione zostały mobilne gabloty wystawiennicze, które służą do organizowania wystaw tematycznych, realizowanych na terenie gminy Wieleń podczas wydarzeń plenerowych. Mobilna Izba Pamięci Ziemi Wieleńskiej to innowacyjny projekt, który łączy edukację, kulturę i lokalne dziedzictwo historyczne.

Obsługa ruchu turystycznego w gminie Grodzisk Wielkopolski poprzez budowę ścieżki pieszo – rowerowej i utworzenia miejsca pamięci w Młyniewie to inicjatywa nawiązująca do tradycji historycznych na terenie powiatu grodziskiego. Zadanie dotyczyło budowy odcinka ścieżki pieszo - rowerowej z betonowej kostki brukowej o długości 430 m oraz utworzenie miejsca pamięci w Młyniewie, gdzie w 1939 roku Niemcy założyli obóz dla przesiedlanych z Wielkopolski Polaków i Żydów,

a w 1940 roku przekształcili go w obóz jeniecki. W ramach operacji sfinansowano odnowienie pomnika, montaż wieży strażniczej wraz z ogrodzeniem, montaż wiaty drewnianej, wykonanie ciągów pieszych oraz montaż małej architektury (ławki, stojaki na rowery, tablice informacyjne). Projekt uzyskał dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej w kwocie blisko 213 tysięcy złotych.

W Południowej Wielkopolsce w gminie Doruchów dofinansowanie w kwocie blisko 60 tysięcy złotych umożliwiło z kolei przebudowę ciągu komunikacyjnego i parkingu przy pomniku upamiętniającym wybuch Powstania Wielkopolskiego. Prace obejmowały przebudowę chodnika i parkingu przy pomniku. Zamontowano również tablicę informacyjną przedstawiającą miejsca, które warto odwiedzić w Doruchowie. Zrewitalizowane dzięki funduszom unijnym miejsce jest bardzo ważne dla mieszkańców, ponieważ właśnie przy pomniku upamiętniającym wybuch Powstania Wielkopolskiego mieszkańcy gromadzą się podczas obchodów świąt państwowych.

Na terenie powiatu konińskiego, Parafia Rzymsko-Katolicka pw. Św. Stanisława Biskupa Męczennika w Kramsku pozyskała dofinansowanie w wysokości 50 tysięcy złotych na wykonanie prac konserwatorskich i restauratorskich zabytkowych pomników. Renowacja zabytkowego zespołu nagrobków na Cmentarzu Parafialnym w Kramsku objęła renowację pomnika nagrobnego Franciszka Sempołowskiego z 1835 roku oraz pomnika nagrobnego ks. Ludwika Potrzebowskiego. Prace skupiały się na oczyszczaniu, wzmacnianiu i odsalaniu powierzchni nagrobków, uczynieniu liter, uzupełnieniu ubytków, jak również naprawie fundamentów i izolacji pola grobowego. Ponadto, zdemonstrowano metalowy krzyż z nagrobka ks. Ludwika Potrzebowskiego i zastąpienie go krzyżem z piaskowca. Celem przeprowadzonych prac było przywrócenie wartości estetycznych i zabezpieczenie nagrobków przed niszczeniem, jak również dbałość i poszanowanie pamięci o zasłużonych osobach.

Na terenie wsi Zdziechowy, w gminie Gniezno powstała Izba Pamięci Powstania Wielkopolskiego. Zlokalizowana w budynku Szkoły Podstawowej w Zdziechowie izba ma zwrócić uwagę dzieci, młodzieży, jak również całej społeczności lokalnej na wartość ocalonego dziedzictwa kulturowego oraz promowanie właściwych postaw niepodległościowych. Ekspozowane są tam liczne pamiątki, zdjęcia, dokumenty, umundurowanie oraz wyposażenie powstańców wielkopolskich. Wielowymiarowość wystawy pozwala na zachowanie lokalnej historii i kultury, jak również budowanie świadomości historycznej społeczności lokalnej.

Niewielkie muzea związane z pamięcią lokalną oraz ważnymi dla grup pasjonatów eksponatami powstały również na terenie powiatu kaliskiego. Modernizacja Izby Tradycji 25 Dywizji Piechoty Ziemi Kaliskiej w Cekowie-Kolonii oraz modernizacja Regionalnej Izby Pamięci Gminy Lisków „Dziedzictwo Ziemi Liskowskiej” w Liskowie, to kolejny projekt pokazujący jak ważna jest pamięć o naszych przodkach. W wyniku podjętych prac zleconych przez Stowarzyszenie Ludzi Dobrej Woli Ziemi Kaliskiej zmodernizowano dwa obiekty, służące podtrzymywaniu wiedzy o lokalnym dziedzictwie historycznym. Obiekty wymagały modernizacji, dzięki której mogą stanowić wizytówkę obu miejscowości. Obie izby są ogólnodostępne dla mieszkańców, dzięki czemu umożliwiają prowadzenie w nich działalności o charakterze kulturalnym.

Pamięć o bohaterach narodowych została także upamiętniona w gminie Wysoka na terenie powiatu pilskiego, gdzie utworzona została Izba Pamięci Miasta i Gminy Wysoka. Uzyskane z PROW 2014-2020 dofinansowanie w wysokości ponad 60 tysięcy złotych pozwoliło na wyposażenie Izby w niezbędny sprzęt oraz zakupienie m.in. Godła Polski, eksponatów oraz portretów upamiętniających lokalną historię. Ciekawym elementem zorganizowanej wystawy jest możliwość obejrzenia

prezentacji multimedialnych oraz słuchania pieśni patriotycznych podczas zwiedzania.

Zespół Dworski z Pałacem Żółtowskich w Nekli, wybudowany w 1870 roku, dzięki funduszom z PROW 2014-2020 przeznaczonym na ochronę zabytków i budownictwa tradycyjnego został ocalony przed zniszczeniem. Dofinansowanie w kwocie pół miliona złotych umożliwiło przebudowę części pomieszczeń byłego pałacu ze zmianą sposobu użytkowania na izbę pamięci, przebudowę wieży, tarasu z tyłu budynku, budowę tarasu widokowego na części dachu oraz wykonaniem robót budowlanych, związanych z zagospodarowaniem terenu z tyłu budynku. Realizacja projektu przyczyniła się do podniesienia świadomości i wiedzy mieszkańców na temat lokalnego dziedzictwa historycznego.

Zdjęcie: Archiwum beneficjenta.

Odrestaurowany pomnik na Cmentarzu Parafialnym w Kramsku.

Świąteczny szczupak Helci w towarzystwie sosu chrzanowego

Prezentujemy przepis autorstwa pań z Koła Gospodyń Wiejskich w Rokutowie na potrawę, która zdobyła pierwsze miejsce w konkursie „Wielkopolskie Smaki Wigilijne”, zorganizowanym przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego 16 grudnia 2023 roku w Choczu w powiecie pleszewskim. Rozstrzygnięcie tegorocznej edycji konkursu (w tym roku z dofinansowaniem ze środków KSOW) odbędzie się 7 grudnia, podczas Jarmarku Bożonarodzeniowego w Brudzewie w powiecie tureckim.

Fot. P. Chudziak

SKŁADNIKI:

- 1 szczupak (duży),
- 1 cebula,
- ½ szklanki bułki tartej,
- 1 bułka namoczona w mleku,
- 5 żółtek,
- 7 jajek,
- 1 kostka masła,
- bulion warzywny,
- sól, pieprz, cukier, gałka muskatołowa, chrzan, śmietana 18%, sok z cytryny

PRZYGOTOWANIE:

Oczyszczonego szczupaka należy nasolić (z wyjątkiem głowy) i pozostawić na godzinę. Omijając płetwy dolne, ostrym nożem podważamy mięso i ściągamy skórę, uważając aby jej nie uszkodzić. Wyjęte mięso filetujemy, mielimy z dodatkiem podsmażonej na maśle cebuli, dodajemy namoczoną w mleku bułkę, bułkę tartą oraz żółtka jaj a następnie przyprawiamy do smaku. Napęlamy skórę szczupaka przygotowanym farszem i zaszywamy. Rozgrzewamy bulion warzywny a w tym czasie zawijamy faszerowanego szczupaka w gazę, smarujemy cienko

masłem a następnie zalewamy przecedzonym bulionem. Gotujemy przez 1 godzinę na wolnym ogniu. Studzimy, kroimy i dekorujemy na półmisku według uznania. Aby przygotować sos chrzanowy ugotowane na twardo jajka kroimy na pół, oddzielamy białko od żółtka. Białka drobno siekamy. Żółtka należy przetrzeć przez sito i dodać do śmietany i posiekanych białek oraz dodać starty chrzan. Na koniec powstały sos przyprawiamy do smaku sokiem z cytryny.

KĄCIK FOTOGRAFICZNY

„Zimowy Powidz”, autor: Adam Andrzejewski, zdjęcie wykonane w miejscowości Powidz w powiecie słupeckim, nagrodzone III miejscem w kategorii „Wielkopolska wieś z lotu ptaka”.

Zdjęcie autorstwa Jerzego Kościjanczuka, wykonane z Miedzichowie w powiecie nowotomyskim, nagrodzone II miejscem w kategorii „Jak Wielkopolskanie dbają o tradycję?”

Jednostka Regionalna Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich
Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich
Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego

al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań
tel. 61 626 60 00, e-mail: ksow@umww.pl
www.wielkopolskie.ksow.pl, www.dprow.umww.pl

SAMORZĄD
WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

Instytucja Zarządzająca PROW 2014–2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Publikacja opracowana przez Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu. Operacja współfinansowana jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.